

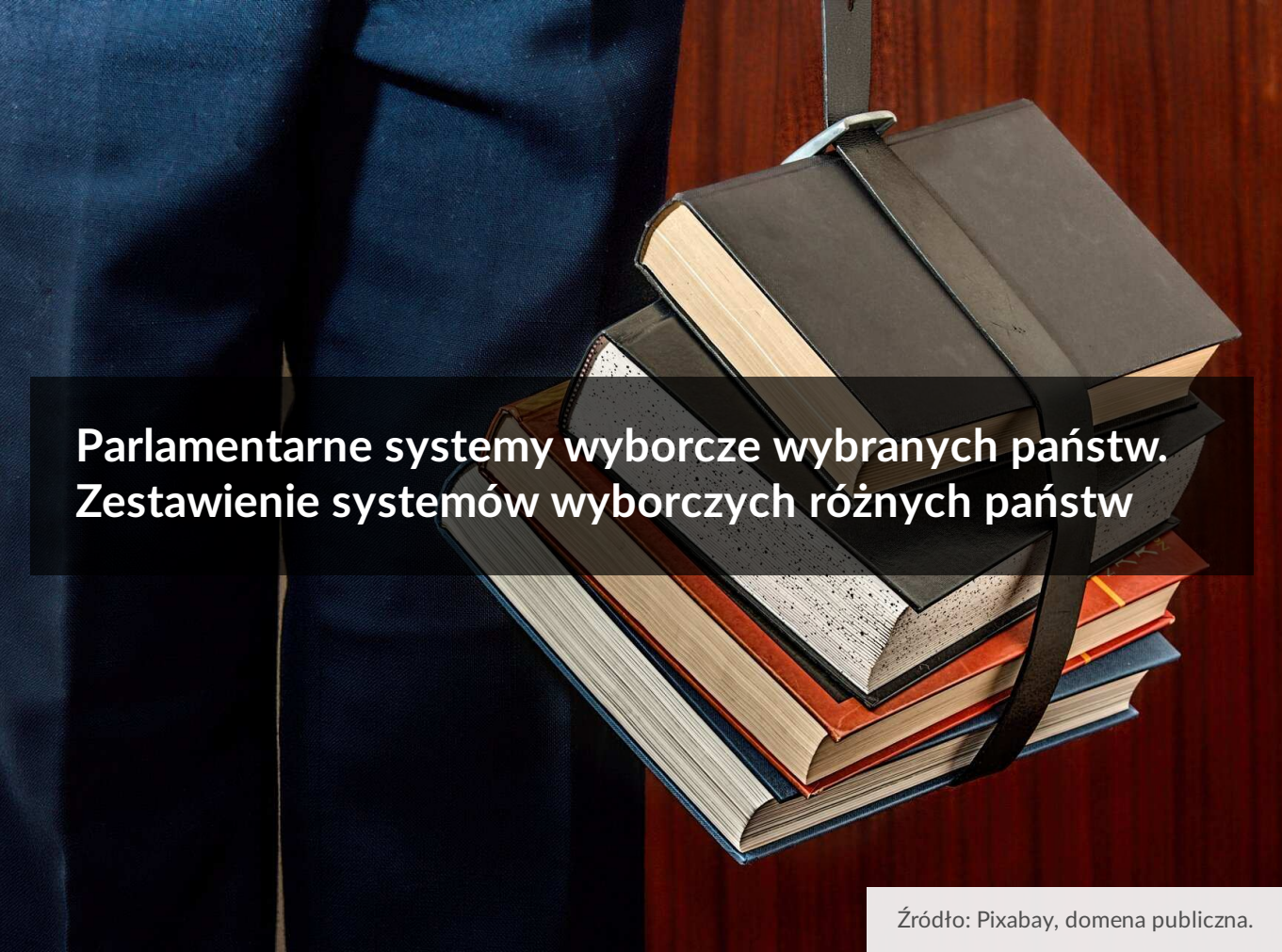
Parlamentarne systemy wyborcze wybranych państw. Zestawienie systemów wyborczych różnych państw

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 28.02.2020 r.].

- Źródło: *Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej*, 12.04.2001 r., dostępny w internecie: sip.lex.pl [dostęp 10.04.2020 r.].
- Źródło: *Wybory parlamentarne w Polsce w 2007 roku*, dostępny w internecie: wikipedia.org [dostęp 13.05.2020 r.].
- Źródło: Electronic Guide, *UK Election Statistics: 1918-2019*, dostępny w internecie: electionguide.org [dostęp 10.04.2020 r.].
- Źródło: Electronic Guide, *Election for National Assembly of France*, dostępny w internecie: electronicguide.org [dostęp 10.04.2020 r.].
- Źródło: Electronic Guide, *Election of Dutch Second Chamber*, dostępny w internecie: electronicguide.org [dostęp 10.04.2020 r.].
- Źródło: *Federal Republic of Germany. Elections To The Federal Parliament (Bundestag)*, dostępny w internecie: osce.org [dostęp 13.05.2020 r.].
- Źródło: Mariusz Ruszel, *Proporcjonalny czy większościowy system wyborczy – przedyskutuj problem, wskazując polityczne konsekwencje różnych typów systemów wyborczych*, Łódź 2003.
- Źródło: Wojciech Sokół, *Główne tendencje w polityce reform wyborczych w wyborach parlamentarnych*, dostępny w internecie: annales.umcs.lublin.pl [dostęp 4.03.2020 r.].
- Źródło: Bartłomiej Michalak, *Mieszane systemy wyborcze: hybryda czy nowa rodzina systemów wyborczych?*, dostępny w internecie: cejsh.icm.edu.pl [dostęp 4.03.2020 r.].

Parlamentarne systemy wyborcze wybranych państw. Zestawienie systemów wyborczych różnych państw

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Materiał jest częścią serii „*Repetitorium*”.

W tym materiale powtórzmy wiadomości z jednego z działów wiedzy o społeczeństwie. Powtórzenie opierać się będzie na zestawie ćwiczeń interaktywnych z zakresu parlamentarnych systemów wyborczych oraz pracy z tekstami źródłowymi i multimediami. W dalszej części znajdują się dokładniejsze informacje na temat tego, jak czytać polecenia oraz odpowiadać na pytania. Podpowiadamy, na co warto zwrócić uwagę.

Twoje cele

- Przeanalizujesz typy poleceń do ćwiczeń dotyczących parlamentarnych systemów wyborczych.
- Scharakteryzujesz cechy parlamentarnych systemów wyborczych wybranych państw.
- Wskażesz różnice między systemami wyborczymi różnych państw.
- Ocenisz swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Przeczytaj

Ćwiczenia

W powtórkowych lekcjach skupimy się na części poświęconej pytaniom. Odnoszą się one do wielu różnych materiałów źródłowych (nie tylko tekstów oraz ilustracji, ale również map, tabel czy wykresów, itp.). Przede wszystkim musisz dokładnie zapoznać się z materiałami źródłowymi, ale także zwrócić uwagę na polecenia. Poniżej przybliżamy, jak rozumieć polecenia w zadaniach różnego typu:

Pamiętajcie, że odpowiedź musi odnosić się do źródła – błędem jest bazowanie wyłącznie na swojej wiedzy i zignorowanie podanego źródła. Chodzi bowiem o to, aby osoba odpowiadająca na pytanie umiejętnie połączyła analizę materiału źródłowego z własną wiedzą. Nie bójcie się korzystać z posiadanych informacji i zawsze odwołujcie się do podanych źródeł.

Parlamentarne systemy wyborcze wybranych państw

Wielka Brytania

W Wielkiej Brytanii w wyborach do [Izby Gmin](#) obowiązuje system większości względnej. Kraj jest podzielony na tyle okręgów wyborczych, ile mandatów można zdobyć w Izbie Gmin (są to okręgi jednomandatowe). W każdym okręgu kandydat, na którego oddano największą liczbę głosów (wystarczy zwykła większość), uzyskuje miejsce w parlamencie. Dlatego system ten bywa określany jako „pierwszy na mecie”.

Przedstawiona poniżej tabela ukazuje, jak system większościowy kształtuje układ polityczny w parlamencie brytyjskim. Zestawia ona poparcie, jakie uzyskały poszczególne partie, z podziałem mandatów w Izbie Gmin w wyborach 2005 r.

Poparcie elektoratu i podział mandatów w Izbie Gmin w 2005 r.			
Partia	Poparcie wyborców (%)	Mandaty (%)	Mandaty (liczba)
Partia Pracy	35,22	54	356

Poparcie elektoratu i podział mandatów w Izbie Gmin w 2005 r.			
Partia Konserwatywna	32,33	29,9	197
Liberalni Demokraci	22,05	9,4	62
Partia Demokratyczna Unionistów (DUP)	0,89	1,4	9
Szkocka Partia Narodowa (SNP)	1,52	0,9	6
Sinn Féin	0,64	0,7	5
Socjaldemokratyczna Partia Pracy (SDLP)	0,46	0,4	3
Ulster Unionist Party (UUP)	0,47	2	1
Inne	5,77	0,4	3
Suma			646

Źródło: Electronic Guide, *UK Election Statistics: 1918-2019*, dostępny w internecie: electionguide.org [dostęp 10.04.2020 r.].

To, że skład parlamentu utworzony na podstawie systemu większościowego nie odzwierciedla rzeczywistego poparcia społecznego dla partii politycznych, a tym samym nie ukazuje w pełni woli wyborców, najlepiej pokazały wybory w 1951 i 1983 r. Wówczas wygrali je konserwatyści, mimo że w całym kraju uzyskali oni mniejszą liczbę głosów niż Partia Pracy. Z kolei w 1974 r. sytuacja była odwrotna: w skali kraju wygrali konserwatyści, ale większą liczbę mandatów poselskich zdobyli laburzyści, czyli Partia Pracy.

W dostępnych źródłach poszukaj informacji na temat wyników ostatnich wyborów parlamentarnych w Wielkiej Brytanii.

Francja

We Francji w wyborach do Zgromadzenia Narodowego obowiązuje system większościowy, w którym wybory przeprowadza się w jednomandatowych okręgach

wyborczych w dwóch turach. Aby wygrać, w pierwszej turze należy zdobyć ponad 50-procentowe poparcie co najmniej 25 proc. uprawnionych do głosowania w danym okręgu. W przypadku gdy żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej większości, przeprowadzana jest druga tura. Uczestniczą w niej tylko ci kandydaci, którzy w pierwszej turze zgromadzili minimum 12,5 proc. ważnie oddanych głosów. Między pierwszą a drugą turą wyborów partie zawierają porozumienia i koalicje: ugrupowania, które wycofają się z drugiej tury, przekazują poparcie swojego elektoratu partii bliskiej sobie programowo, a w zamian uzyskują obietnice realizacji części swoich postulatów. W drugiej turze wygrywa kandydat, który zgromadził zwykłą większość głosów.

Poparcie elektoratu i podział mandatów w Zgromadzeniu Narodowym w 2007 r.						
Partia	Poparcie wyborców (%)		Mandaty			
	I tura	II tura	%	Liczba		
				Suma	I tura	II tura
Unia na rzecz Ruchu Ludowego	39,54	46,37	54,2	313	109	204
Partia Socjalistyczna	24,73	42,25	32,2	186	1	185
Ruch Demokratyczny	7,61	0,49	0,5	3	0	3
Front Narodowy	4,29	0,08	0	0	0	0
Francuska Partia Komunistyczna	4,29	2,28	2,5	15	0	0
Zieloni	3,25	0,45	0,7	4	0	4
Nowe Centrum	2,37	2,12	3,8	22	7	15
Ruch dla Francji			0,3	2		
Inne				32		
Suma				577		

Źródło: Electronic Guide, *Election for National Assembly of France*, dostępny w internecie: electronicguide.org [dostęp 10.04.2020 r.].

W dostępnych źródłach poszukaj informacji na temat wyników ostatnich wyborów parlamentarnych we Francji.

Holandia (Niderlandy)

W Holandii (Niderlandach) stosuje się system pełnej reprezentacji proporcjonalnej według listy partyjnej, w którym deputowani są wybierani w jednym okręgu obejmującym cały kraj. Podział mandatów odbywa się po obliczeniu liczby głosów oddanych na daną partię i ustaleniu, jaki procent wyborców poparł daną partię. Istnieje finalny [próg wyborczy](#) wynoszący 1,5 proc. Liczba miejsc uzyskanych przez daną partię zależy więc bezpośrednio od siły jej elektoratu.

Poparcie wyborców i podział miejsc w parlamencie Holandii (Niderlandów) w 2006 r.			
Partia	Poparcie wyborców (%)	Mandaty	
		%	Liczba 150
Apel Chrześcijańsko-Demokratyczny (CDA)	26,51	27,3	41
Partia Pracy (PvdA)	21,19	22	33
Partia Socjalistyczna (SP)	16,58	16,7	25
Partia Ludowa na rzecz Wolności i Demokracji (VVD)	14,67	14,7	22
Partia Wolności (PvdV)	5,89	6	9
Zielona Lewica (GL)	4,60	4,7	7
Demokraci 66 (D66)	1,96	2	3
Partia na rzecz Zwierząt (PvdD)	1,83	1,3	2
Inne	1,23	0,0	

Źródło: Electronic Guide, *Election of Dutch Second Chamber*, dostępny w internecie: electronicguide.org [dostęp 10.04.2020 r.].

W dostępnych źródłach poszukaj informacji na temat wyników ostatnich wyborów parlamentarnych w Niderlandach.

Polska

W Polsce obowiązuje system ograniczonej reprezentacji proporcjonalnej. Ma on przeciwdziałać negatywnym skutkom oddziaływania systemu reprezentacji proporcjonalnej, przede wszystkim rozbiciu sił politycznych w parlamencie. Progi wyborcze (klauzule zaporowe) wyznaczają poziom wymaganej skali poparcia wyborców, aby partia mogła wziąć udział w podziale mandatów.

” Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 130

Wybory do Sejmu są powszechne, równe, bezpośrednie i proporcjonalne oraz odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 132

Do Sejmu wybiera się 460 posłów z okręgowych list kandydatów na posłów w wielomandatowych okręgach wyborczych.

Źródło: Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, 12.04.2001 r., dostępny w internecie: sip.lex.pl [dostęp 10.04.2020 r.].

W Polsce obowiązują następujące progi wyborcze:

- dla partii politycznych – 5 proc.;
- dla koalicji wyborczych – 8 proc. (zob. art. 133 Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i Senatu RP).

Z konieczności uzyskania ustalonego poparcia zwolnione są partie mniejszości narodowych (zob. art. 134).

” Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 133

1. W podziale mandatów w okręgach wyborczych uwzględnia się wyłącznie okręgowe listy kandydatów na posłów tych komitetów wyborczych, których listy otrzymały co najmniej 5% ważnie oddanych głosów w skali kraju.

2. Okręgowe listy kandydatów na posłów koalicyjnych komitetów wyborczych uwzględnia się w podziale mandatów w okręgach wyborczych, jeżeli ich listy otrzymały co najmniej 8% ważnie oddanych głosów w skali kraju.

Art. 134

1. Komitety wyborcze utworzone przez wyborców zrzeszonych w zarejestrowanych organizacjach mniejszości narodowych mogą korzystać ze zwolnienia list tych komitetów z warunku, o którym mowa w art. 133 ust. 1, jeżeli złożą Państwowej Komisji Wyborczej oświadczenie w tej sprawie najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów. Wraz z oświadczeniem, o którym mowa w zdaniu pierwszym, komitet jest obowiązany przedłożyć dokument właściwego organu statutowego organizacji mniejszości narodowej potwierdzający utworzenie komitetu przez wyborców będących członkami tej organizacji.

Poparcie wyborców i podział miejsc w polskim sejmie w 2007 r.			
Partia	Poparcie wyborców (%)	Mandaty	
		%	Liczba 150
Platforma Obywatelska (PO)	41,51	45,4	209
Prawo i Sprawiedliwość (PiS)	32,11	36	166
Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	13,15	11,5	53
Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	8,91	6,7	31
Mniejszość Niemiecka			1
Suma			460

Źródło: *Wybory parlamentarne w Polsce w 2007 roku*, dostępny w internecie: wikipedia.org [dostęp 13.05.2020 r.].

W dostępnych źródłach poszukaj informacji na temat wyników ostatnich wyborów parlamentarnych w Polsce.

Niemcy

W RFN w wyborach do Bundestagu obowiązuje system mieszany dwóch głosów dla każdego wyborcy. Charakteryzuje się przewagą elementów proporcjonalnych, dlatego bywa nazywany systemem proporcjonalno-większościowym.

W systemie tym połowa deputowanych wybierana jest w jednomandatowych okręgach wyborczych na zasadzie większości względnej. Druga połowa wyłaniana jest zgodnie z zasadą proporcjonalności liczonej na szczeblu krajów związkowych (landów).

Wyborca ma do dyspozycji dwa głosy; pierwszy oddaje na kandydata umieszczonego na imiennej liście danego okręgu (jest on wybierany w systemie większościowym), drugi – na jedną z list partyjnych (tu podział mandatów następuje zgodnie z systemem proporcjonalnym). Drugi głos jest ważniejszy, ponieważ decyduje o tym, ilu

deputowanych z danej partii zasiądzie w Bundestagu. W tym systemie wyborczym mogą się wyłonić mandaty nadwyżkowe dla partii, która uzyskała więcej mandatów większościowych, niż przysługuje jej według stosunku proporcjonalnego. Mandaty większościowe mają więc decydujący wpływ na ostateczną liczbę deputowanych zasiadających w Bundestagu. W niemieckiej ordynacji istnieje także próg wyborczy: partie muszą uzyskać 5 proc. ważnie oddanych drugich głosów lub trzy mandaty w systemie większościowym, aby mogły uczestniczyć w rozdziale mandatów.

Poparcie wyborców i podział miejsc w Bundestagu w 2009 r.			
Partia	Poparcie wyborców (%)	Mandaty	
		%	Liczba
Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna (CDU)	33,8	38,4	239
Unia Chrześcijańsko-Społeczna (CSU)			
Socjaldemokratyczna Partia Niemiec (SPD)	23	23,4	146
Wolna Partia Demokratyczna (FDP)	14,5	15	93
Die Linke (Lewica)	11,9	12,2	76
Sojusz 90 (Zieloni)	10,7	10,9	68
Suma			622

Źródło: *Federal Republic of Germany. Elections To The Federal Parliament (Bundestag)*, dostępny w internecie: osce.org [dostęp 13.05.2020 r.].

W dostępnych źródłach poszukaj informacji na temat wyników ostatnich wyborów parlamentarnych w Niemczech.

Zestawienie systemów wyborczych różnych państw na świecie

Słownik

Izba Gmin

izba niższa dwuizbowego parlamentu brytyjskiego, odgrywająca rolę nadrzędną wobec izby wyższej – Izby Lordów

próg wyborczy

klauzula zaporowa; minimalny procent poparcia wyborców uprawniający komitet wyborczy do uczestniczenia w rozdziale mandatów

system głosowania według list

system proporcjonalny, w którym partie przedstawiają listę swoich kandydatów w okręgach wielomandatowych, a wyborcy głosują na te partie; wyróżnić można system uporządkowanej listy oraz uporządkowanej listy z pojedynczym fakultatywnym głosem

system „zwycięzca bierze wszystko”

wyborca wybiera jednego kandydata spośród zgłoszonych; wybór jest skuteczny, jeśli liczba głosów oddanych na rzecz danego kandydata przewyższa liczbę głosów oddanych na rzecz każdego z pozostałych kandydatów; nie ma jednak konieczności, by przekroczyła połowę ogólnej liczby głosujących

system dwóch rund

system, w którym głosujący w pierwszej turze głosują na preferowanego kandydata; jeśli po pierwszej turze nie zdobędzie minimum 50% głosów, organizowana jest druga tura

system równoległy (segmentowy)

system mieszany; metoda, która pozwala na przeprowadzenie właściwie dwóch elekcji w jednej, proporcjonalnej i większościowej; są całkowicie od siebie niezależne; państwo dzieli się na okręgi dwukrotnie – raz na okręgi jednomandatowe, drugi na wielomandatowe; wyborca znajduje się w dwu okręgach jednocześnie i oddaje dwa głosy, które liczone są niezależnie w obu segmentach, co prowadzi do wybrania dwóch grup przedstawicieli – jednej wybranej w JOW-ach, drugiej – pochodzącej z wyboru proporcjonalnego

system głosowania blokowego

system większościowy stosowany w okręgach wielomandatowych; wszyscy wyborcy mają do dyspozycji tyle głosów, ile jest miejsc do obsadzenia; mandaty przypadają tym kandydatom, którzy uzyskali największą ogólną liczbą głosów; zazwyczaj wyborcy głosują na kandydatów, nie na partie

system dwóch głosów dla każdego wyborcy

system mieszany; wyborcy mają do dyspozycji dwa głosy; pierwszy oddają na kandydatów, którzy są umieszczeni na imiennej liście danego okręgu, a drugi na listę partii w danym okręgu

system głosu alternatywnego

typ głosowania, w którym wyborca oznacza swojego kandydata, ale na wypadek gdyby w którejś turze odpadł, podaje też swój drugi wybór i ewentualnie dalszych kandydatów

system pojedynczego głosu przechodniego

system proporcjonalny; wyborca głosuje, wskazując swoje preferencje wobec każdego kandydata, układając w kolejności potencjalnych przedstawicieli okręgu od tych, którzy są najbardziej pożądanymi

system pojedynczego głosu nieprzechodniego

system mieszany; system, w którym wyborca oddaje dokładnie jeden głos na wybranego przez siebie kandydata

system głosowania ograniczonego

system mieszany; wybory odbywają się w wielomandatowych okręgach wyborczych; każdy wyborca ma przynajmniej dwa głosy (mniej niż jest mandatów do obsadzenia w okręgu)

metoda Bordy

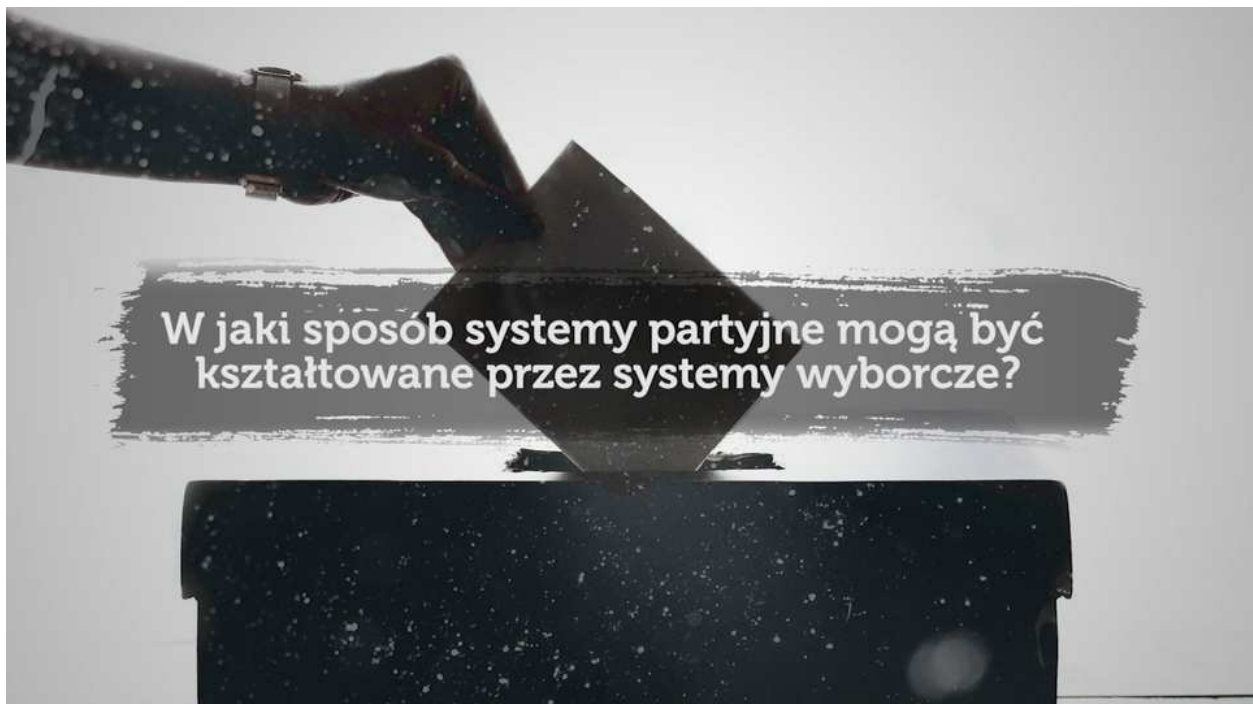
ordynacja, w której osoba głosująca szereguje opcje, tworząc ich ranking według swoich preferencji (opcja preferowana otrzymuje pierwszą pozycję, kolejna drugą itd.); wynik zależy od tego, ile punktów uzyskał każdy kandydat; ten, który zdobędzie najwięcej punktów jest zwycięzcą

Film

Polecenie 1

Zastanów się i odpowiedz na pytanie: „Czy i w jaki sposób systemy wyborcze mogą być kształtowane przez systemy partyjne?”. Następnie zapoznaj się z wypowiedzią prof. Andrzeja Antoszewskiego na ten temat i jeśli to konieczne, zweryfikuj swoją odpowiedź.

Twoja odpowiedź:

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Did5wLwxK>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film pod tytułem W jaki sposób systemy partyjne mogą być kształtowane przez systemy wyborcze?

Ćwiczenie 1

Wskaż przykład rozsądnego i nierozsądnego zachowania wyborczego.

Rozsądne zachowanie

Nierozsądne zachowanie

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wskaż, jaki system wyborczy obowiązuje w Wielkiej Brytanii.

Zaznacz swoją odpowiedź.

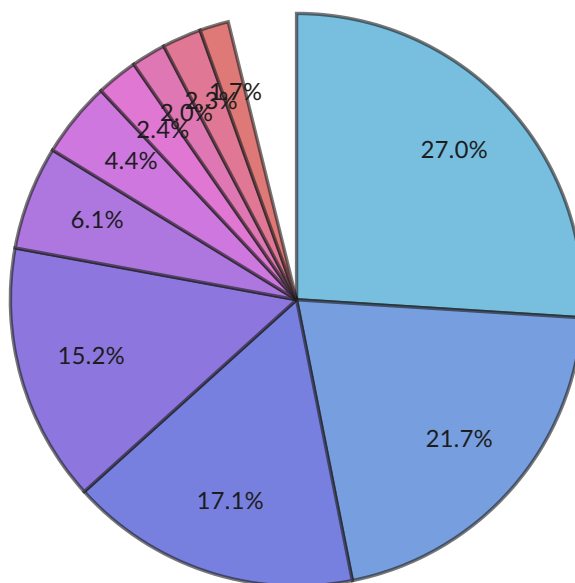
Porównaj swoją odpowiedź

Ćwiczenie 2

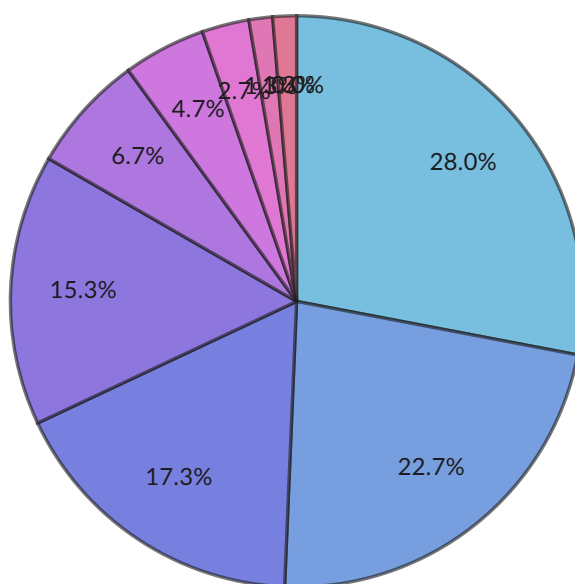
Poniżej przedstawiono skład parlamentu w jednym z demokratycznych państw europejskich. Po zapoznaniu się z wykresami odpowiedz na pytanie.

Poparcie wyborców w 2006 r.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Podział miejsc w 2006 r.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Wskaż, jaki system wyborczy obowiązuje w tym państwie. Odpowiedź uzasadnij.

Materiał źródłowy do ćwiczeń 3 i 4

☞ Mariusz Ruszel

Proporcjonalny czy większościowy system wyborczy – przedyskutuj problem, wskazując polityczne konsekwencje różnych typów systemów wyborczych

W wyborach parlamentarnych do Izby Deputowanych 75% mandatów obsadzanych jest w systemie większościowym w każdym okręgu, a 25% w systemie proporcjonalnym wobec list konkurujących ze sobą. Dlatego też w wyborach do Izby Deputowanych 475 mandatów obsadzanych jest w okręgach jednomandatowych i 155 w wyborach proporcjonalnych. Terytorium podzielone jest na 27 okręgów wyborczych, a wyborca dysponuje dwoma głosami, z których jeden oddaje na jednego z kandydatów zgłoszonych w jednomandatowym okręgu wyborczym, a drugi głos na jedną ze zgłoszonych krajowych

list kandydatów. Listy te wystawiają dwa wielkie bloki: centrolewica (koalicja Drzewa Oliwnego) i centroprawica (Obóz Wolności), oraz poszczególne partie. Głosy nie są ze sobą powiązane, tak więc wyborca dysponuje każdym głosem swobodnie oraz stosownie do swoich preferencji politycznych.

Źródło: Mariusz Ruszel, *Proporcjonalny czy większościowy system wyborczy – przedyskutuj problem, wskazując polityczne konsekwencje różnych typów systemów wyborczych*, Łódź 2003.

Ćwiczenie 3

Nazwij opisany system wyborczy. Odpowiedź uzasadnij.

Ćwiczenie 4

Wskaż, jakiego państwa system jest opisany w tekście.

Ćwiczenie 5

Zapoznaj się z tabelą i wykonaj ćwiczenie.

System wyborczy/rok	1874	1922	1960	2002	2012
Wybory pośrednie	6	2	-	-	-
Systemy większościowe	14	11	16	20	20
Systemy mieszane	-	2	-	20	17
Systemy proporcjonalne	-	18	23	49	43
Liczba badanych państw	20	33	39	89	80

Źródło: Wojciech Sokół, *Główne tendencje w polityce reform wyborczych w wyborach parlamentarnych*, dostępny w internecie: annales.umcs.lublin.pl [dostęp 4.03.2020 r.].

Zaznacz, które informacje dotyczące systemów wyborczych są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
W latach 1874–2012 coraz bardziej popularne stawały się wybory bezpośrednie.	☐	☐

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Od 1960 roku, wśród państw badanych, systematycznie wzrastał odsetek państw z wyborczym systemem większościowym.	☐	☐
W zaokrągleniu do pełnych procentów udział państw z systemem proporcjonalnym wśród państw badanych był taki sam w roku 1922 i 2002.	☐	☐

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.

Art. 96

Sejm składa się z 460 posłów.

Wybory do Sejmu są powszechne, równe, bezpośrednie i proporcjonalne oraz odbywają się w głosowaniu tajnym.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 28.02.2020 r.].

Rozstrzygnij, czy wprowadzenie systemu „pierwszy na mecie” w wyborach do sejmu wymagałoby zmiany Konstytucji RP. Swoje zdanie uzasadnij, odwołując się do źródła.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

((Bartłomiej Michalak

Mieszane systemy wyborcze: hybryda czy nowa rodzina systemów wyborczych?

To, co wpływa na strategię nominacyjne partii i kandydatów jest pochodną zachowania wyborców, którzy w obliczu sprzecznych (...) bodźców wysyłanych przez obydwa subsystemy wypracować musieli nowy schemat reakcji. W klasycznym, „czystym” systemie większościowym przekaz, jaki otrzymują podczas kampanii wyborcy zawiera się w hasle „nie strać swojego głosu”. W konsekwencji wyborcy są pod silną presją by głosować strategicznie i porzucić kandydatów pierwszego wyboru, jeśli nie mają oni szans na sukces w okręgu jednomandatowym na rzecz jednego z dwóch, którzy taką szansę mają. W systemach mieszanych, w wyniku obecności komponentu proporcjonalnego, przekaz ten jest bardziej „pomieszany”. W rezultacie w systemach takich ani partie małe, ani ich wyborcy nie są już pod tak silną psychologiczną presją redukcyjnych właściwości systemu większości względnej, gdyż równoważy to system proporcjonalnej reprezentacji.

Źródło: Bartłomiej Michalak, *Mieszane systemy wyborcze: hybryda czy nowa rodzina systemów wyborczych?*, dostępny w internecie: cejsh.icm.edu.pl [dostęp 4.03.2020 r.].

Rozstrzygnij, odwołując się do tekstu, czy system mieszany sprzyja mniejszym partiom. Swoją odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 8

Zapoznaj się z materiałem źródłowym i wykonaj zadanie.

Przykładowa karta do głosowania wypełniona przez wyborcę w systemie pojedynczego głosu przechodniego.

1. Kandydat A	
2. Kandydat B	1
3. Kandydat C	3
4. Kandydat D	2
5. Kandydat E	

Wyjaśnij, dlaczego system pojedynczego głosu przechodniego jest określany mianem głosowania preferencyjnego.

Dla nauczyciela

Autor: Tomasz Malinowski

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Parlamentarne systemy wyborcze wybranych państw. Zestawienie systemów wyborczych różnych państw

Grupa docelowa:

III etap edukacyjny, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

VII. Rywalizacja o władzę.

Uczeń:

8) przedstawia funkcje wyborów w państwach demokratycznych i niedemokratycznych; analizuje na przykładach przejawy naruszania uczciwości procedur wyborczych;

10) porównuje typy systemów wyborczych i analizuje ich wpływ na systemy partyjne; porównuje systemy wyborcze obowiązujące w wyborach w Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje cechy parlamentarnych systemów wyborczych wybranych państw;
- wskazuje i analizuje różnice między systemami wyborczymi różnych państw.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm;
- lekcja odwrócona.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- śniegowa kula.

Formy pracy:

- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją

Zespół klasowy zostaje podzielony na grupy. Zadaniem każdej z nich jest przygotowanie prezentacji multimedialnej dotyczącej przydzielonego zagadnienia z sekcji „Podsumowanie”.

Zagadnienia:

- gr. I – Wielka Brytania;
- gr. II – Francja;
- gr. III – Holandia (Niderlandy);
- gr. IV – Polska;
- gr. V – Niemcy.

Faza wstępna

1. Przedstawienie uczniom tematu zajęć: „Parlamentarne systemy wyborcze wybranych państw. Zestawienie systemów wyborczych różnych państw”, na którego podstawie uczniowie formułują cele lekcji.

2. Uczniowie w parach przygotowują definicje systemu wyborczego i systemu partyjnego. Następnie łączą się w czwórki, porównują swoje pomysły, dyskutują i tworzą wspólną wersję propozycji. W kolejnym kroku łączą się w ósemki i coraz liczniejsze grupy, aż powstanie ogólnoklasowa wersja definicji. Chętna/wybrana osoba zapisuje propozycję na tablicy.

Faza realizacyjna

1. Przedstawienie uczniowskich prezentacji. Po każdej z nich następuje omówienie: uczniowie mogą zadawać pytania prelegentom, weryfikować i uzupełniać informacje.
2. Uczniowie zapoznają się z filmem. Wynotowują najistotniejsze informacje. Następnie wykonują polecenia i ćwiczenia dołączone do materiału.
3. Uczniowie w parach przygotowują argumenty do dyskusji dotyczącej zagadnień poruszonych w materiale z sekcji „Film”. Dyskutują, a następnie wybrane osoby przedstawiają wnioski.
4. Uczniowie dobierają się w pary i wykonują ćwiczenia nr 5–8. Następnie konsultują swoje rozwiązania z inną parą uczniów i ustalają jedną wersję odpowiedzi.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie dobierają się w pary i wymieniają poglądami, dzielą się tym, czego się nauczyli. Na zakończenie nauczyciel dokonuje oceny pracy wylosowanej grupy. Prosi o samoocenę uczniów dotyczącą współpracy w zespole oraz wykonanego zadania. Dokonuje oceny pracy wybranych uczniów.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują ćwiczenia interaktywne, których nie rozwiązali na zajęciach.

Materiały pomocnicze:

- A. Antoszewski, R. Herbut, *Leksykon politologii*, Wrocław 2002.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą wykorzystać multimedium z sekcji „Film” jako inspirację do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej.